Motion till riksdagen 1985/86:566

Bengt Westerberg m. fl. (fp)

Förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1986/87, m. m. (kompletteringsproposition) (prop. 1985/86:150)

Mot. 1985/86:566

Den internationella bakgrunden

De under år 1986 starkt fallande oljepriserna har fått en positiv effekt på den ekonomiska utvecklingen i industriländerna. Tillväxtprognoserna har räknats upp, inflationen beräknas bli lägre, räntorna har sjunkit och valutakurserna stabiliserats. Därigenom har den tidigare till 1986 förväntade konjunkturavkastningen skjutits framåt i tiden.

Många av de grundläggande problemen i världsekonomin kvarstår dock. Förenta Staterna dras alltjämt med stora underskott i sin utrikeshandel och i den federala budgeten. Bytesbalansen visade förra året ett underskott på 120 miljarder dollar och underskottet i år förväntas snarast bli högre, trots att dollarn fallit med åtföljande positiv effekt på USA:s utrikeshandel.

De sjunkande oljepriserna och den lägre dollarkursen har haft en viss positiv effekt på de icke oljeproducerande u-ländernas ekonomi. Skuldkrisen är dock i allt väsentligt olöst och det återstår alltjämt att finna mekanismer för att på ett effektivt sätt integrera u-länderna i världshandeln och världsekonomin. Den s. k. Bakerplanen, benämnd efter USA:s finansminister, innehåller i detta avseende positiva inslag.

På längre sikt kvarstår betydande osäkerhet både om huruvida de lägre oljepriserna blir bestående och om effekterna därav. Avgörande blir dels i vilken grad de oljeproducerande länderna accepterar en försämrad extern balans och fullföljer sina utvecklingsprogram eller drar ned på sin efterfrågan, dels i hur hög grad de oljekonsumerande länderna låter de sjunkande oljepriserna slå igenom i ökad efterfrågan och ökad privat konsumtion. Dessa kvarstående osäkerheter motiverar en hög beredskap i den ekonomiska politiken: en konjunkturavmattning har förskjutits, men det är sannolikt att en internationell avmattning kommer under senare delen av 1980-talet med tanke på att den nuvarande högkonjunkturen varat längre och visat sig mera uthållig än vad som tidigare varit fallet.

Utvecklingen i Sverige

Den reviderade finansplanen ger en mycket ljus bild av Sveriges ekonomi. 1986 ser ut att bli ett väsentligt bättre år än vad regeringen trodde i början av året. BNP-ökningen har räknats upp till 2% för i år jämfört med 1,6% som man trodde i januari.

1 *Riksdagen 1985/86. 3 saml. Nr 566*

De ljusare utsikter som man nu kan konstatera beror i allt väsentligt på bättre draghjälp från utlandet. Tre faktorer bidrar: den sjunkande dollarkursen, de sjunkande internationella räntenivåerna och framför allt det kraftigt sänkta oljepriset.

Den sjunkande dollarkursen har i ett avseende en omedelbart positiv effekt för Sverige. Det gäller kostnaderna för den svenska utlandsskulden, som blir lägre. Den samlade effekten på vår ekonomi av den lägre dollarkursen (för närvarande kring 7:00 kr.) är svårare att beräkna. Dollarnedgången försämrar den svenska exportindustrins konkurrensförmåga i USA och även på andra marknader gentemot amerikanska produkter. Efterfrågan från oljeländerna kan också komma att minska. Förändringen av kursen på den västtyska marken har hittills haft gynnsamma effekter för svensk ekonomi.

Handels- och bytesbalansen uppvisar för första kvartalet i år en mycket god utveckling. Bytesbalansen gav ett överskott på 2.7 miljarder kronor. Sannolikt kan överskottet för hela 1986 bli något högre än vad regeringen räknat med, även om utfallet av avtalsrörelsen för i år kommer att ge en större ökning av den privata konsumtionen än tidigare beräknats med åtföljande genomslag i form av större import.

Den förbättrade bytesbalansen är emellertid helt och hållet en följd av den utländska draghjälpen. Det sänkta oljepriset innebär att den svenska oljenotan halveras 1986 jämfört med 1985. Då kostade oss handeln med oljeprodukter ca 32 miljarder kronor; i år väntas kostnaden sjunka till 16 miljarder kronor. Om man bortser från handeln med oljeprodukter och fartyg har överskottet i utrikeshandeln sedan 1984 minskat med ca 10 miljarder kronor. Utan den minskade oljenotan skulle Sverige i år ha haft ett underskott i bytesbalansen på ca 10 miljarder kronor.

Även det faktum att bytesbalansen – trots två stora devalveringar, internationell högkonjunktur och halverade oljepriser – bara uppvisar ett mindre överskott tyder på grundläggande strukturella svagheter i den svenska ekonomin. Vår industrisektor är för liten och vår interna kostnadsutveckling är för snabb. Den inhemska inflationen låg både 1984 och 1985 långt över inflationen i våra viktigaste konkurrentländer och också långt över regeringens eget mål för inflationen. Regeringen konstaterar själv i kompletteringspropositionen att pris- och löneökningstakten för 1986 ligger för högt jämfört med utlandet. Den svenska industrins internationella konkurrenskraft kommer således att försämras med förlust av marknadsandelar som följd.

Utrikeshandeln väntas i år liksom under 1985 ge ett negativt bidrag till BNP-utvecklingen. Inte heller väntas investeringarna stå för någon större positiv post. Det betyder att den strategi som regeringen ansett nödvändig för att rätta till de strukturella obalanserna i den svenska ekonomin har slagit fel. Det är i stället den privata och den offentliga konsumtionen som svarar för största delen av BNP-ökningen. Enligt prognosen för 1986 svarar den totala konsumtionen för 80% av hela BNP-ökningen. För 1985 var motsvarande siffra 75%.

Även i de s. k. treårskalkylerna ges en ljus bild av svensk ekonomi. Huvudalternativet, som ger en tillväxt på 2% per år under 1987–1989, bygger på förutsättningen att vi fr. o. m. år 1987 växlar ned till en varaktigt lägre kost-

nadsutveckling. T. ex. krävs att timlönerna i Sverige bara stiger med 3% per år 1988 och 1989 samt att konsumentpriserna under loppet av år 1988 och 1989 bara stiger med 1,5% per år.

Det är värt att poängteras att treårskalkylerna är en s. k. kravanalys. De beskriver således inte någon prognos utan ställer i stället upp de krav som måste vara uppfyllda för att den utveckling som sedan beskrivs skall inträffa. Där redovisas också ett alternativ med något större ökningar i timlöner och konsumentpriser (för timlönerna mellan 1 och 2 procentenheter större ökning, vilket fortfarande är blygsamma ökningstakter enligt svenska erfarenheter). Detta s. k. högalternativ resulterar i kraftiga marknadsandelsförluster för svenskt näringsliv. Tillväxttakten försämras drastiskt och under flera år kan man då vänta i stort sett nolltillväxt i ekonomin. Detta visar med all önskvärd tydlighet nödvändigheten av att pris- och löneökningarna hålls tillbaka.

Regeringens inflationsprognos för innevarande år är 2% under loppet av året, vilket synes alltför optimistiskt. Inflationen har visserligen dämpats i år, men priserna steg under årets fyra första månader med 1,2%. Den helt avgörande frågan är hur inflationen i Sverige utvecklas i förhållande till inflationen i våra konkurrentländer. Hittills har utvecklingen i detta avseende varit ogynnsam för Sverige.

I treårskalkylerna finns också en alternativ beräkning som visar vad som skulle hända om oljepriset inte låg kvar på ca 15 dollar per fat utan steg igen till 25 dollar per fat. Då halveras tillväxttakten i Sverige. I stället för att få en BNP-ökning på ca 2% per år 1987–1989 blir tillväxten bara ca 1% per år. Detta illustrerar mycket tydligt vilken betydelse den internationella utvecklingen har för Sverige.

En politik för tillväxt

Från många olika grupper i samhället har på senare tid rests mycket berättigade anspråk på förbättringar. Merparten av dessa anspråk kan tillgodoses bara i den takt den totala kaka vi har att fördela – bruttonationalprodukten – växer. Regeringen har såväl i årets finansplan som i den reviderade finansplanen förtjänstfullt framhållit betydelsen av ekonomisk tillväxt.

Samtidigt kan vi konstatera att tillväxten avtagit jämfört med de närmaste föregående åren. I treårsberäkningarna förutsätts också en måttlig tillväxttakt på ca 2% per år. Enligt vår uppfattning måste ambitionen vara att nå en högre takt i den ekonomiska tillväxten.

I klassisk produktionsteori brukar tillväxten förklaras av tre faktorer: arbetskraften, kapital och en s. k. restfaktor som ofta benämns teknikfaktorn. Denna restfaktor visar sig i själva verket vara den viktigaste förklaringen. Teknikfaktorns betydelse för tillväxten sedan i mitten av 1960-talet framgår av följande uppställning:

	1963–1970	1970–1976	1976–1982
Tillväxt i % per år	3,9	2,8	0,7
Därav teknikfaktorn i procentenheter	2,6	2,9	0,4

"Teknikfaktorn" kan tolkas på olika sätt. Till viss del kan den sägas bero på att de nya maskiner som tillkommer är av bättre kvalitet än de som ersätts. Till en annan och större del beror den på faktorer som hänger samman med hela ekonomins funktionssätt. Nedgången i tillväxttakt måste alltså till viss del hänföras till en sämre fungerande ekonomi och en bestående uppgång i tillväxttakt kräver samtidigt att ekonomin kan fungera smidigare.

Vissa förbättringar har skett under senare år. Marknaden för riskkapital fungerar i dag betydligt bättre än under 1970-talet. Företagen har kunnat tillföras ett betydande nytt riskkapital efter de förändringar som skedde på hösten 1980. Detta har varit av stor betydelse för utvecklingen i svenska företag under första hälften av 1980-talet.

Avregleringen av kreditmarknaden har också givit ett positivt bidrag till en bättre fungerande ekonomi. Den snabba utvecklingen av penningmarknaden och andra delmarknader är en klar indikation på att kapitalet nu används på ett smidigare sätt än tidigare. Vi har fått en "teknisk utveckling" av kapitalmarknaden som kan jämföras med den tekniska utveckling som hela tiden sker av det fasta produktionskapitalet och av arbetskraften.

Regeringen har i årets finansplaner redovisat en rad förutsättningar för högre tillväxt: konkurrenskraften och därmed kostnadsläget, arbetsmarknadens flexibilitet, utbildningssystemets kvalitet, insatserna för forskning och utveckling, den offentliga sektorns effektivitet, förekomsten av konkurrens inom olika sektorer, skattesystemets funktionssätt m. m.

Vi noterar ett par intressanta glidningar mellan finansplanen och den reviderade finansplanen. I finansplanen nämns som en viktig tillväxtfaktor behovet av "ökad effektivitet inom den offentliga sektorn". Den har, avsiktligt eller oavsiktligt, fallit bort i den nu aktuella finansplanen. I januari hette det vidare att man måste "förändra skattesystemet i en mera tillväxtbefrämjande riktning". Nu säger man: "Skattepolitiken utformas så att den underlättar löneavtal på låg nominell nivå och stimulerar till arbete och sparande."

För att uppnå ökad effektivitet inom den del av tjänstesektorn där det offentliga dominerar är det enligt vår uppfattning angeläget att öka människors valfrihet mellan olika alternativ och att uppmuntra enskilda alternativ till de offentliga. Statsmakterna bör medverka till det genom lämplig utformning av statsbidragssystem och andra regler.

Ett skattesystem som skall bidra till ökad tillväxt förutsätter lägre marginalskatter och s. k. skattekilar, dvs. minskade skillnader mellan vad det kostar någon att få ett arbete eller uppdrag utfört och vad den som utför arbetet får betalt efter skatt. Vi har tidigare i motioner till detta riksmöte redovisat de förändringar i inkomstskatten som vi anser bör genomföras under de närmaste åren.

Det är också viktigt att förändra skattesystemet så att kapitalrörligheten främjas.

Vi har vidare vid upprepade tillfällen framhållit vikten av att se över hela kapitalbeskattningen. Olika skatteobjekt beskattas i dag enligt olika regler vilket leder till snedvridningar som inte kan försvaras.

Vi vill i detta sammanhang också erinra om de förslag vi tidigare framfört om en treårig kvalitetssatsning på universitet och högskolor. Den kommer

inte att påverka tillväxttakten under detta decennium men är av största vikt för utvecklingen därefter. Det påslag som socialdemokrater och kommunister enats om i riksdagen är visserligen ett erkännande av att situationen är klart otillfredsställande, men den är samtidigt för liten för att råda bot på förhållandena.

Regeringen har i kompletteringspropositionen också berört den regionala utvecklingen. Det är angeläget att utnyttja de regionala högskolorna och övriga utbildningsinsatser som sker ute i länen för att stimulera denna utveckling och ta till vara de resurser som finns spridda i riket. På det sättet kan regionalpolitiken långsiktigt bidra till en bättre mobilisering av resurser och därmed till ökad ekonomisk tillväxt.

Budgetpolitiken

Regeringen påpekar i kompletteringspropositionen att målet om en god tillväxt inte kan nås om man tillåter kraftigt ökade offentliga utgifter eller genomför stora ofinansierade skattesänkningar. Vi kan i och för sig instämma i detta, men vi vill sätta ambitionen högre.

De av tillväxtskäl angelägna skattesänkningarna, som presenteras i andra motioner från folkpartiet, bör därför i sin helhet finansieras. Därför måste nedskärningar göras i de offentliga utgifterna om vi i vårt land skall kunna komma upp i en tillväxttakt som är jämförbar med vad som gäller i andra industriländer.

Riksdagen har vid flera tillfällen på förslag av finansutskottet lagt fast vissa principer för den statliga utgiftspolitiken, bl. a. innefattande direkta utgiftsbegränsningar på vissa områden.

Den socialdemokratiska regeringens budgetpolitik har ingalunda alltid levt upp till dessa principer. Under de första åren av socialdemokratisk regeringspolitik på 1980-talet bidrog utgiftspolitiken till ett onödigt stort budgetunderskott. Att underskottet nu har minskat sammanhänger – om man bortsett från att industrisubventionerna i stort sett bortfallit och att vissa utgiftsposter lyfts ur statsbudgeten – i första hand med att statsinkomsterna ökat, dels på grund av tillväxt i ekonomin, dels på grund av skattehöjningar. Utgiftspolitiken har utöver de nämnda faktorerna endast lämnat ett mindre bidrag till det minskade budgetunderskottet.

Det är nu viktigt att den gynnsamma internationella utvecklingen med lägre oljepriser, lägre dollarkurs och lägre räntenivå utnyttjas till att varaktigt pressa ned budgetunderskottet. Det strukturella underskottet måste vara eliminerat när och om en vändning internationellt sker i ogynnsam riktning. Samtidigt är det viktigt att det kollektiva sparandet i den samlade offentliga sektorn inte tränger undan det enskilda sparandet.

Regeringen redovisar i kompletteringspropositionen ett budgetunderskott på knappt 45 miljarder kronor för budgetåret 1986/87. Detta är ca 4 miljarder kronor lägre än vad som förutsågs i budgetpropositionen och knappt 5 miljarder kronor lägre än vad som nu förutses för innevarande budgetår 1985/86.

	1985/86		1986/87	
(miljarder kronor)	BP86	KP86	BP86	KP86
Inkomster	273.3	276.2	286.7	292.5
Utgifter exkl. räntor	254.0	260.0	264.6	269.4
Statsskuldsräntor	71.5	65.9	71.0	68.0
Budgetsaldo	–52.2	–49.7	–48.9	–44.9

Utvecklingen för innevarande och nästkommande budgetår belyses i ovanstående tabell. Den mest anmärkningsvärda förändringen för budgetåret 1985/86 mellan beräkningarna i budgetpropositionen (BP86) och kompletteringspropositionen (KP86) är att statsskuldsräntorna antas minska med 5,6 miljarder kronor.

I långtidsbudgeten förutses nu, i det s. k. lågalternativet, en successiv minskning av budgetunderskottet till 1,1 % av BNP budgetåret 1990/91 eller 13 miljarder kronor. I högalternativet däremot ligger budgetunderskottet i stort sett kvar på nuvarande nominella nivå, eller ökar något till drygt 50 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,8% av BNP. Även den mekaniska analys som långtidsbudgeten ger belyser således nödvändigheten av att få ned inflationstakten. I lågalternativet ligger också inlagt budgetförstärkningar på ca 10 miljarder kronor.

I folkpartiets budgetalternativ från januari föreslogs – bortsett från engångseffekter – en budgetförstärkning jämfört med regeringens budgetförslag som såväl för budgetåret 1986/87 som för helår uppgick till ca 4 miljarder kronor.

En viktig förklaring till denna budgetförstärkning var att vi förordade en större besparing på kommunsektorn än vad regeringen då föreslog. Skillnaden uppgick på helår till ca 3,5 miljarder kronor.

Regeringen har nu föreslagit en ökad besparing på kommunsektorn jämfört med i januari. Av skäl som nedan utvecklas förordar även vi nu att besparingen ökas jämfört med vårt förslag i januari. Skillnaden mellan förslagen krymper emellertid till drygt 1,5 miljarder kronor.

Det innebär också att den av oss föreslagna budgetförstärkningen jämfört med regeringens reviderade budgetförslag uppgår till ca 2 miljarder kronor på helår och drygt det för budgetåret 1986/87.

Vi kan alltså konstatera att regeringens förslag beträffande statsbudgeten och budgetsaldot nu avsevärt närmat sig folkpartiets. Även om viktiga skillnader kvarstår vad gäller enskilda budgetposter, såväl på intäkts- som utgiftssidan, har ett närmande skett beträffande finanspolitikens uppläggning i stort. Vi välkomnar detta.

Regeringen har nu också föreslagit en skattehöjning för charterresor på 100 kr., vilket beräknas ge ca 100 milj. kr. i ytterligare statsinkomster. Vi avvisar detta förslag.

Vi avvisar också skattehöjningen inom vinstsparandet, samt under vissa omständigheter den föreslagna försämringen i allemanssparandets avkastning. Vi återkommer till detta nedan i ett särskilt avsnitt. Vilka konsekvenser detta får för utgifter och inkomster på statens budget går inte att utläsa från den redovisning som ges i kompletteringspropositionen. Vi antar att vara

ställningstaganden innebär en saldoförsämring med ca 100 milj. kr.

Vi kommer också att i ett särskilt avsnitt diskutera alkoholskatterna och lämna förslag till skattehöjning enligt de principer som en enig riksdag tidigare slagit fast. Detta förslag kan beräknas öka statsinkomsterna med ca 300 milj. kr. efter hänsyn till minskad konsumtion.

Penning- och valutapolitik

I kompletteringspropositionen aviseras liberaliseringar i valutalagstiftningen. Vi hälsar detta med tillfredsställelse. Enligt vår uppfattning har emellertid förslaget till partiell avveckling av valutaregleringen stannat på halva vägen i och med att finansministern säger: "Vissa delar av valutaregleringen bör finnas kvar. Hit hör i första hand att förhindra kortfristiga kapitalplaceringar som styrs av ränteskillnader och förväntningar om ränte- och växelkursutvecklingen."

Enligt vår uppfattning bör valutaregleringen avskaffas i sin helhet. Avvecklingen bör inledas med det snaraste men kan i och för sig gå stegvis. Vi har redan vid flera tillfällen utvecklat våra skäl för detta ställningstagande.

Penningpolitiken har under de senaste åren i stor utsträckning avreglerats. Ett kvardröjande regleringsinslag i kreditpolitiken är emellertid placeringsplikten för försäkringsbolag och AP-fonden. Ett annat regleringsinslag är existensen av prioriterad långivning för vissa ändamål, framför allt bostadsförsörjningen.

Enligt vår mening är placeringspolitiken en form av extra beskattning. För AP-fondens del medför den lägre kapitalförräntning som följer av placeringsplikten att ATP-avgiften behöver höjas mer än vad som eljest vore nödvändigt. För försäkringsbolagen och försäkringsspararna medför placeringsplikten att avkastningen blir väsentligt lägre än vad den annars skulle vara. Enligt vår mening bör således placeringsplikt inte utnyttjas som kreditpolitiskt instrument. Inte heller bör ytterligare emissioner av statsobligationer till konstlat låg ränta genomföras.

Riksdagen bör som sin mening ge fullmäktige i riksbanken till känna vad vi ovan anfört om kredit- och valutapolitiken.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas ekonomiska situation har under hela 1980-talet varit mycket god. Kommunernas volymexpansion har i realiteten blivit större än enligt prognoserna och har också vida överstigit vad som angavs i t. ex. 1984 års långtidsutredning, dvs. 1 % per år. I den reviderade finansplanen redovisas ökningen under 1986 till över 2 %. I den bilaga där de s. k. treårskalkylerna redovisas förutsätts i balansalternativet att ökningstakten minskar till 1 % per år under 1987–1989.

En begränsning av kommunernas expansion sades redan i budgetpropositionen vara nödvändig för att ge utrymme för stigande reallöner. Vi konstaterade då att detta var en anmärkningsvärd omsvängning av regeringens tidigare ställningstagande där en större kommunal volymökning hade påstått vara nödvändig för att åstadkomma en rättvis fördelning av välståndet. I januari föreslogs begränsningar i statsbidragen till kommuner och landsting

med ca 2,5 miljarder kronor. Folkpartiet ansåg detta vara alltför litet och föreslog ytterligare indragningar på ca 3.5 miljarder kronor. dvs. totalt ca 6 miljarder kronor. Regeringen konstaterar nu: "De åtgärder som redan föreslagits riksdagen samt de åtgärder jag kommer att föreslå i det följande summerar totalt till ca 6 miljarder kronor 1987." Detta sägs ändå innebära att kommunsektorn har kvar ett sparandeöverskott på ca 4 miljarder kronor. Regeringen anser att dess åtgärdsförslag är "väl avvägda" mot en konsumtionsökning i kommunsektorn på totalt ca 1%.

De kalkyler över kommunernas inkomster och utgifter under 1987 som nu redovisas i den reviderade nationalbudgeten ger vid handen att kommunernas inkomster kommer att öka snabbare än vad som kunde förutses i januari. I nationalbudgeten i januari påstods 1985 års skatteunderlag, som ju styr kommunernas inkomster för 1987, öka med "i det närmaste 9%". I den reviderade nationalbudgeten framgår att siffran i stället kan väntas bli ca 10%, vilket innebär en ytterligare skatteinkomstökning på ca 1,4 miljarder kronor. Samtidigt förutses kostnadsökningarna nu bli lägre än vad man tidigare trott, vilket innebär att kommunernas utgiftsökning vid oförändrad volym minskar.

Kalkylen över den volymförändring i kommunsektorn som följer av förändrad befolkningssammansättning visar att det krävs en ökning på 0,4% 1987 och 0,3% 1988, vilket är ungefär densamma som tidigare angivits. (Vi återkommer nedan till fördelningen mellan primärkommuner och landsting.)

Enligt vår uppfattning, som vi också redovisat flera gånger tidigare, måste expansionen i kommunsektorn begränsas till obetydligt mer än vad som krävs för oförändrad standard och på grund av befolkningsförändringar. Vi konstaterar därför att en indragning av statsbidrag till kommunerna på ca 6 miljarder kronor är otillräcklig. Vi föreslår en total besparingsvolym på ca 8 miljarder kronor. Detta bör enligt de kalkyler som redovisas i den reviderade nationalbudgeten ge utrymme för en volymexpansion på mellan 0,5 och 1,0% i kommunsektorn totalt.

Regeringens indragning av statsbidrag består av tre olika förslag. För det första de förslag som lades fram i budgetproposition, med undantag för minskningen av statsbidragen till lärarlönerna som riksdagen på folkpartiets förslag avvisade. Av det ursprungliga beloppet på ca 2,5 miljarder kronor har riksdagen således bara beslutat om 1,9 miljarder kronor. För det andra föreslås nu att regeringens förslag om höjt grundavdrag i inkomstskatten tillåts reducera kommunernas förskott av skattemedel med 1,6 miljarder kronor 1987. För det tredje föreslås en avgift på skatteunderlaget som totalt betyder ca 2,8 miljarder kronor. De tre förslagen summerar till ca 6,3 miljarder kronor, från vilket skall dras ca 0,4 miljarder kronor som föreslås utgå i extra skatteutjämningsbidrag. Den totala besparingen blir därför ca 5.9 miljarder kronor.

Folkpartiets förslag till minskning av kommunernas finansiella utrymme består av följande komponenter: Vi accepterar riksdagens beslut om indragning av specialdestinerade bidrag på 1,9 miljarder kronor. När förslagen presenterades avvisade vi dem, eftersom vi ansåg – och fortfarande anser – att den metod för minskning vi föreslog är bättre. Men riksdagen har nu beslutat

om dessa statsbidragsminskningar. och kommuner och landsting har tagit hänsyn till dessa beslut i sina planeringsförutsättningar för 1987. Vi anser därför att det vore olämpligt att nu riva upp besluten.

Vi föreslår också, liksom tidigare, att kommuner och landsting inte kompenseras för den avskaffade kommunala beskattningen av juridiska personer. Detta innebär en minskning av kommunsektorns inkomster med ca 1,6 miljarder kronor. Vi konstaterar att regeringens förslag innebär en successiv minskning av denna kompensation genom att den föreslås utgå med nominellt oförändrat belopp, men som vi tidigare anfört anser vi inte att någon kompensation alls bör utgå.

Resterande reducering på ca 4.5 miljarder kronor bör ske genom den av oss tidigare föreslagna metoden med en avgift på kommunernas skatteunderlag.

Vad beträffar fördelningen mellan primärkommuner och landsting anser vi att de kalkyler som nu redovisas måste få konsekvensen att primärkommunerna får vidkännas en större indragning än landstingen. Den ändrade befolkningssammansättningen består framför allt av minskat antal elever i skolan och ett ökat antal äldre personer. Detta innebär att den primärkommunala konsumtionen vid oförändrad standard inte behöver öka alls under 1987 och kan minska med 0,1 % under 1988, medan den landstingskommunala konsumtionen måste öka med 1,1 % under 1987 och med 1,0 % under 1988 (siffrorna är hämtade från den reviderade finansplanen s. 38).

Vi föreslår därför en avgift på primärkommunernas skatteunderlag på 60 öre per skattekrona och en avgift på landstingskommunernas skatteunderlag på 40 öre per skattekrona. Detta innebär minskade inkomster för landstingen med knappt 1,7 miljarder kronor och för primärkommunerna med nära 2,8 miljarder kronor. I den senare summan ingår då den minskning på ca 600 milj. kr. med en avgift på 13 öre per skattekrona som ersätter minskningen av statsbidragen till lärarlönerna. Särskild hänsyn måste då tas till primärkommunerna utanför landsting.

Regeringen konstaterar att ett nytt förslag till kommunalt skatteutjämningssystem inte kommer att lämnas i sådan tid att den kan träda i kraft förrän 1988. Vi beklagar detta, eftersom det enligt vår uppfattning finns klara brister i det nuvarande systemet. Vi accepterar emellertid den ökning i bidragen med ca 1,1 miljarder kronor som nu sker enligt kriterierna i det nuvarande systemet. Vi kan däremot självfallet inte acceptera den progressiva avgiftskonstruktion som regeringen föreslår för 1987 (och som också gäller under 1986). Den innebär att tre kommuner i Stockholms län – Danderyd, Lidingö och Solna – tvingas betala bidrag till 20 andra kommuner för att dessa sänkte sin skattesats för 1986. Vi kan därför inte acceptera regeringens förslagatt 115 milj. kr. i extra skatteutjämningsbidrag avsätts för dessa 20 kommuner.

Vi kan heller inte acceptera den senareläggning av återbetalningen av medel på likviditetskonton i riksbanken som regeringen föreslår. Återbetalningen föreslås ske den 30 april 1987 i stället för i december 1986 "av penningpolitiska skäl". Enligt vår uppfattning är riksbanken fullt kapabel att göra de säsongsmässigt nödvändiga avvägningarna inom penningpolitiken utan regeringens medverkan på detta sätt. Däremot accepterar vi övriga förslag i fråga om de extra skatteutjämningsbidragen.

Förenkling av skattereglerna

I propositionen föreslås ett antal förenklingar av skattereglerna, varav de väsentligaste torde vara de som rör bostadsbeskattningen. Förslagen innebär att garantibeskattningen av fysiska personers fastigheter slopas, det extra avdraget från inkomst av schablontaxerad fastighet slopas samt beskattningen i utbokommun slopas så att all inkomst beskattas i hemortskommunen. De nya reglerna föreslås tillämpas fr. o. m. 1988 års taxering. Föredraganden anför att slopandet av garantibeskattningen och det extra avdraget medför ett skattebortfall för kommunerna på ca 760 milj. kr. och en ökning av statens inkomster med ca 360 milj. kr. samt en minskning av skatteutjämningsbidragen med ca 75 milj. kr. Slopandet av beskattningen i utbokommun kan innebära ett väsentligt skattebortfall för vissa kommuner med stor fritidshusbebyggelse. Vi vill därför betona vikten av att storleken av detta skattebortfall klarläggs så att inte alltför negativa effekter för dessa kommuner uppkommer.

Beträffande uppbörden av kvarstående skatt föreslås att denna sker från löntagarna under månaderna januari – mars i stället för januari – april samt att arbetsgivarna betalar in skatten vid ett enda tillfälle, i april, i stället för vid två tillfällen, mars och maj. Förslaget kommer ursprungligen från skatteförenklingskommittén och riksskatteverket och har remissbehandlats. Förutom väsentliga administrativa förenklingar innebär det att arbetsgivarna gör en räntevinst på ca 12 milj. kr. årligen medan löntagarna (dvs. de som har kvarskatt) gör motsvarande ränteförlust. Vi delar föredragandens uppfattning att detta är acceptabelt speciellt som huvudprincipen är att inkomstskatt skall erläggas som preliminärskatt under inkomståret.

Vi accepterar även övriga förslag till skatteförenklingar.

En balansräkning för staten

I 1985 års långtidsbudget redovisades för första gången en balansräkning för staten. I den nu aktuella propositionen finns ett avsnitt med ett sammandrag av den balansräkning som riksrevisionsverket överlämnat. Vi har tidigare efterlyst en sådan i anslutning till att vi föreslagit utförsäljning av statliga företag. Sådana utförsäljningar av tillgångar till andra ägare som kan väntas sköta dem bättre och därvid erhålla större avkastning skulle innebära en positiv förändring av statens förmögenhetsställning (liksom bättre förutsättningar för verksamheten i de berörda företagen). Den balansräkning som nu redovisas lämpar sig emellertid inte för en sådan analys. T. ex. är statens aktieinnehav upptaget till anskaffningsvärdena. Betydande tillgångar saknas också i redovisningen, t. ex. försvarets tillgångar. Vi förutsätter att RRV arbetar vidare med att utveckla redovisningstekniken för statens förmögenhetsställning.

Sparfrågor

I propositionen föreslås ett antal förändringar i allemanssparandet och vinstsparandet. I fråga om allemanssparandet gäller det framför allt höjd maximi-

gräns för de totala nettoinsättningarna, sänkt avkastning på sparmedlen, vidgade placeringsmöjligheter för allemansfonder och aktiesparfonder, möjligheter till bosparande för ungdomar i Riksbyggen, maximering av bankernas överföringsavgifter samt reducerad ersättning till bankerna för hanteringen av allemanssparandet.

Vad först gäller förslaget till minskad ränta i allemanssparandet innebär förslaget att den skattefria räntan sänks från nuvarande diskonto plus 1,25% till enbart diskontot. Förslaget motiveras med att avkastningen annars skulle bli alltför hög med tanke på sparandets riskfria natur samt skattefriheten. Det kan t. ex. under nuvarande omständigheter löna sig med s. k. skattearbitrage, dvs. det kan löna sig att låna pengar för att sätta in dessa i allemanssparandet.

Vi har förståelse för de argument som framförs för att minska den nu alltför gynnsamma avkastningen på allemanssparandet. Vi har därför inte någon invändning mot att villkoren ändras fr. o. m. den 1 juli 1986.

I detta sammanhang anser vi det dock nödvändigt att fästa uppmärksamheten på att föredragande statsrådet inte med ett ord berör frågan om den extra räntan på 1,25% över diskontot på det kapital som sparats fram till detta datum och utgör saldot på varje allemanskonto den 1 juli 1986. Vi anser att detta är en brist och vill för vår del hävda följande.

Allemanssparandet har, som föredraganden skriver, blivit en framgångsrik sparform och lånekälla för staten. Den är riskfri, ger hög avkastning och är dessutom befriad från skatt. Framgången beror naturligtvis på att många människor lockats med i denna sparform just av skattefriheten och de gynnsamma räntevillkoren.

I de civilrättsliga avtal som varje sparare (långivare) via sin bank har träffat med riksgäldskontoret har staten som den ena avtalsparten förbundit sig att betala ränta enligt vid varje tidpunkt gällande diskonto plus 1,25%. Den extra räntesatsen om 1,25% är ett av villkoren i avtalet och kan alltså inte ensidigt, med retroaktiv verkan, sägas upp av den ena parten (staten). Däremot kan staten naturligtvis som låntagare förhandla om ändrade villkor på lån fr. o. m. en viss dag vilket i detta fall får anses ske fr. o. m. den 1 juli i år. Detta innebär att den som fr. o. m. nämnda datum placerar medel på allemanssparkonto får anses ha accepterat det nya räntevillkoret för pengar som han därefter lånar ut till staten via allemanssparandet.

Det nu sagda medför emellertid enligt vår uppfattning att det i klarhetens intresse är nödvändigt att i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i lagen om allemanssparande ta in ett påpekande om att å medel som är innestående på allemanssparkonto den 31 juni 1986 skall utgå ränta enligt 9§ samma lag enligt dess lydelse före den 1 juli 1986.

Vi har inga invändningar mot förslaget att höja maximigränsen för nettoinsättningarna i allemanssparandet till 50 000 kr. och inte heller till de föreslagna vidgade placeringsmöjligheterna.

Vi kan däremot inte ställa oss bakom förslaget att utvidga de särskilda reglerna för ungdomars bosparande som i dag gäller för sparande i HSB till att även gälla sparande i Svenska riksbyggen. Vi avvisade förslaget till särregler för HSB när detta infördes (se reservation 1 i FiU 1984/85:7) och avvisar med samma skäl det nu aktuella förslaget.

Genom förslaget skulle HSB och Riksbyggen ges en särställning, som innebär att HSB och Riksbyggen förfogar över de medel som sparas i HSB-sparkassa och Riksbospar. I motsats till vad som gäller för bankerna behöver inte sparmedlen levereras in till riksgäldskontoret eller till kapitalsparfonder. Därigenom förstörs konkurrensneutraliteten mellan de olika sparlåneformerna.

Regeringen föreslår också att den avgift bankerna tar ut vid överföring av sparmedel inom allemanssparandet maximeras till 100 kr. För närvarande uppgår dessa överföringsavgifter enligt propositionen till mellan 150 och 200 kr. Vi delar föredragandens uppfattning att en alltför hög överföringsavgift medför inlåsningseffekter av sparmedlen. Avgiften får således inte vara så hög att t. ex. fondandelsägare av kostnadsskäl avstår från att överföra medel och därigenom sätta press på fondförvaltarna, utan en "stimulerande konkurrens" bör upprätthållas. Exakt samma motivering är enligt vår mening giltig i fråga om förslaget att höja omsättningsskatten på aktier – ett förslag som vi därför avvisat. Vi tvingas emellertid konstatera att i sistnämnda fall har regeringen inte tagit hänsyn till sina egna sakliga argument, utan givit efter för en tillfällig politisk opinion.

Vi delar regeringens uppfattning att det bör vara möjligt att reducera bankernas ersättning för skötseln av allemanssparandet på det sätt som föreslås.

I fråga om vinstsparandet föreslås tre förändringar. För det första föreslås att en extra insättning på högst 5 000 kr. tillåts under perioden den 1 december 1986 — den 28 februari 1987. Motivet härtill är att betydande belopp då kommer att frigöras från skattesparandet. Vi konstaterar att detta var skälet till den extra insättning inom allemanssparandet som gällde första kvartalet 1986. Vi påpekade då att detta var att betrakta som en tillfällig åtgärd och att det skulle komma att finnas behov av ytterligare sådana sparstimulanser vid kommande årsskiften. Vi återkommer till detta nedan, men har inte funnit skäl att motsätta oss den föreslagna extra insättningen i vinstsparandet.

För det andra föreslås att bankerna ges möjlighet att, om de så önskar, lotta ut en total vinstsumma som uppgår till högst 4 % årsränta i stället för dagens 2 %. Vi biträder detta förslag som bör kunna verka stimulerande för den form av långsiktigt och regelbundet sparande som vinstsparandet utgör.

För det tredje föreslås en höjning av lotterivinstskatten från 30 % till 40 % på vinstutlottningar i vinstsparandet. Motivet för denna skattehöjning uppges vara att "den ränta som lottas ut annars kommer att beskattas betydligt mildare än den marginalskatt som utgår på den fasta räntan i vinstsparandet". Den senare torde för många uppgå till ca 50 %. Vi kan inte se att detta motiv skulle vara relevant eftersom exakt samma situation redan är för handen i dag. Enligt vår uppfattning skulle den föreslagna skattehöjningen motverka den sparandestimulans som vi anser vara i högsta grad önskvärd och nödvändig och vi yrkar således avslag på detta förslag.

Vad slutligen gäller skattefondssparandet konstateras i propositionen att belopp av storleksordningen 7—9 miljarder kronor kommer att frigöras vid kommande årsskiften. Detta konstaterande resulterar i ett förslag att tilldela spardelegationen ytterligare 15 milj. kr. för information om fördelarna med

att låta sparmedlen kvarstå i skattefonderna.

Vi kan inte biträda detta förslag, med hänvisning till vad vi tidigare föreslagit om fortsatta skatteförmåner till dem som låter sina sparmedel kvarstanna i skattesparandet.

Arbetsmarknadspolitik

Trots att arbetslösheten har minskat på grund av högkonjunkturen så ligger denna kvar på en relativt hög nivå. Under 1970-talet varierade arbetslösheten (årsmedeltal) mellan 1,5 och 2,5%. Under högkonjunkturen 1980 var arbetslösheten 2%. Under 1980-talet steg arbetslösheten under lågkonjunkturen 1983 till 3,5%. Under högkonjunkturen 1985 var arbetslösheten 2,8%. Det finns således en klar trend mot stigande arbetslöshet sedan början av 1970-talet.

De arbetsmarknadspolitiska insatserna har ökat väsentligt under 1980-talet. De konjunkturbetingade insatserna omfattade 0,6% av arbetskraften 1980 och ökade till 2,2% 1984. Trots att en viss nedgång skett sysselsattes 1,8% av arbetskraften i sådana åtgärder under 1985.

Andelen långtidsarbetslösa har ökat. En lägre frånvaro och ökad genomsnittsarbetstid medför att ökad sysselsättning inte leder till minskad arbetslöshet på det sätt som tidigare varit fallet. Arbetsmarknadens funktion har försämrats. Det finns klara tendenser till minskad rörlighet. Allt färre arbetstagare byter arbete. En allt lägre andel erhåller arbete efter att ha blivit arbetslösa efter företagsnedläggningar. Det går allt fler arbetslösa på varje ledig plats vilket innebär att matchningen mellan arbetssökande och lediga platser fungerar sämre.

I den rapport, Arbetsmarknadspolitikens roll, inriktning och omfattning (Ds A 1986:2), som en av Anna-Greta Leijon tillsatt arbetsgrupp nyligen lagt fram, görs en bedömning av arbetsmarknaden under resten av 1980-talet. Denna visar på en förväntad genomsnittlig sysselsättningsökning under återstoden av 1980-talet med 15 000—20 000 personer per år. Ökningen av arbetskraftsutbudet väntas dock bli betydligt högre. Gruppen konstaterar att det krävs en sysselsättningsökning som är nästan 50% högre än vad som nu kan förutses för att förhindra en fortsatt ökning av arbetslösheten.

Slutsatsen i rapporten är att vi med stor sannolikhet får räkna med en fortsatt trendmässig ökning av arbetslösheten fram till 1990. Huvudansvaret för sysselsättningspolitiken vilar på den generella ekonomiska politiken och på arbetsmarknadens parter.

Den ekonomiska politik som föreslås i denna motion syftar till att skapa förutsättningar för en ökad ekonomisk tillväxt vilket gerökade möjligheter att bryta trenden mot ökande arbetslöshet. Vi vill också påpeka att de kraftigt höjda minimilönerna för ungdomar som blivit resultatet av avtalet mellan SAF och PTK försvårar ungdomarnas inträde på arbetsmarknaden.

Vi redovisade i vår partimotion 1985/86:A259 vår syn på arbetsmarknadspolitiken. Vi påpekade bl. a. att regeringen i budgetpropositionen inte redovisade några förslag till förstärkning av de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Vi krävde bl a. att ungdomarnas inträde i högre grad borde ske på den

reguljära arbetsmarknaden och att avtal borde träffas mellan arbetsmarknadens parter om introduktionsutbildning. Vi har också påtalat de fördelar som en utökad satsning på lärlingsutbildning medför inte minst genom att en mycket hög andel av de ungdomar som genomgår lärlingsutbildning därefter erhåller fast arbete.

De konkreta förslag till arbetsmarknadspolitiska insatser som regeringen lägger fram i kompletteringspropositionen innebär i flera avseenden att regeringen nu tillmötesgår de krav som vi tidigare fört fram utan att få något gehör.

Vi tillstyrker de förslag om utökade utbildningsinsatser som föreslås. Ökade utbildningsinsatser är en metod att angripa de ökade anpassningssvårigheter som finns på arbetsmarknaden. I budgetpropositionen föreslog regeringen att rekryteringsstödet skulle avvecklas vilket dock inte godkändes av riksdagen. Rekryteringsstödet bibehålls nu, särskilt inriktat på långtidsarbetslösa och svårplacerade.

I kompletteringspropositionen föreslås också särskilda inskolningsplatser för ungdomar. Det är positivt att åtgärderna i högre grad inriktas mot att ge ungdomar arbetslivserfarenhet inom näringslivet, bl. a. av det skälet att det är där som den framtida sysselsättningsökningen kan väntas. 10 000 ungdomar förväntas kunna tas fram till en kostnad av 250 milj. kr., vilket skall belasta anslaget för ungdomslag. Statsbidrag beräknas utgå med 50% av den totala lönekostnaden under sex månader.

Vi vill understryka vad som sägs i propositionen om att arbete på ordinarie villkor eller utbildning alltid skall eftersträvas i första hand. Om detta inte visar sig möjligt skall en inskolningsplats komma i andra hand. Först i tredje hand skall placering i ungdomslag ske.

AMS har föreslagit att anvisningstiden till arbete i ungdomslag skall förlängas från tre veckor till tre månader. Detta förslag avvisas dock av regeringen som dock påpekar att för en stor del av dem som erhåller arbete i ungdomslag gäller redan en anvisningstid på tre månader.

Det är angeläget att den arbetssökande och arbetsförmedlingen omsorgsfullt prövar de möjligheter som finns att erhålla ett "vanligt" arbete eller utbildning och att möjligheterna att erhålla en inskolningsplats därefter undersöks. Det är uppenbart att det är svårt att göra detta under tre veckor. En så kort anvisningstid som tre veckor riskerar således leda till att placering i ungdomslag sker trots att det med en längre söktid hade varit möjligt att finna andra och bättre alternativ. Erfarenheterna av ungdomslagen visar också att placering i ungdomslag alltför ofta sker som en förstahandsåtgärd. Vi påpekade redan i vår ovan nämnda motion att man bör överväga en längre anvisningstid när andra åtgärder för ungdomar har skapats.

Vi anser således att det finns starka skäl för att genomföra AMS förslag om en anvisningstid på tre månader för arbete i ungdomslag.

Vi tillstyrker de övriga förslag som återfinns. Vi vill understryka betydelsen av att det sker en utvärdering av de förslag som finns angående flyttningsbidrag även för arbete som pågår i minst tre månader. Det är tveksamt om detta förslag ger avsedd effekt men vi motsätter oss inte en försöksverksamhet. Det är också positivt att regeringen ökar stödet till dem som vill starta eget.

I syfte att öka avverkningarna föreslås i propositionen ett antal åtgärder, bl. a. en höjning av avsättningsmöjligheterna till skogskonto vid taxeringarna 1987—1989, ökade anslag för rådgivning och inventeringar samt införandet av ett minimibelopp inom skogsvårdsavgiften.

Enligt vår uppfattning finns det skäl att vara tveksam till de effekter som de föreslagna åtgärderna kan väntas ge upphov till. Större positiva effekter på avverkningen skulle man enligt vår mening få genom sänkta marginalskatter, bättre tillämpning av skogsvårdslagen, en omprövning av jordförvärvslagen samt en höjning av gränsen för mervärdeskattepliktighet.

Den senare frågan har nyligen tagits upp av riksskatteverket i en rapport, Enklare moms! (RSV Rapport 1985:4). I rapporten diskuteras en höjning av den nuvarande gränsen på 10 000 kr. till 30000 kr. eller alternativt 50000 kr. Båda alternativen ger enligt rapporten påtagliga fördelar. Riksskatteverket föreslår att gränsen för redovisningsskyldighet till mervärdeskatt höjs till 50000 kr. Skattebortfallet uppges bli knappt 100 milj. kr., vilket enligt RSV "kan accepteras med hänsyn till de påtalade fördelarna". Vi anser att ett sådant förslag bör övervägas.

Frågan om jordförvärvslagen tas upp i propositionen. Några förslag lämnas inte men en kommande översyn av lagen aviseras, varvid bl. a. den s. k. prisprövningen skall belysas särskilt. Folkpartiet har redan tidigare föreslagit att jordförvärvslagen liberaliseras på så sätt att t. ex. prisprövningen avskaffas (se motion 1985/86:Jo244). Vi vill stryka under nödvändigheten av att översynen görs skyndsamt och ges klara direktiv i enlighet med vad vi redovisat i ovan nämnda motion. Sådana förändringar skulle enligt vår uppfattning skapa goda förutsättningar för en ändrad ägarstruktur inom skogsbruket med en ökad avverkning som sannolik följd.

Vi avvisar förslaget att ett minimibelopp skall utgå med 300 kr. per skogsägare och 1 000 kr. per delägare i oskiftat dödsbo inom skogsvårdsavgiftssystemet. Vi anser inte att de totala intäkterna från skogsvårdsavgiften bör höjas, tvärtom bör de reduceras när det statsfinansiella läget så medger. Inte heller tror vi att den föreslagna minimiavgiften får några effekter i fråga om ökad avverkning.

I propositionen föreslås också att skogsstyrelsen får en ökad rörlig kredit hos riksgäldskontoret. Skälet till detta uppges vara de förändringar i beredskapsarbetenas finansiering och reglerna för inleverans av skattemedel som skett. Sådana förändringar får givetvis effekter för många myndigheter och vi kan inte inse att just skogsstyrelsen bör kompenseras för dem. Vi yrkar således avslag på detta förslag.

Betalningsvillkor vid kreditköp

I propositionen anförs att det fortfarande finns behov av en bemyndigandelag avseende konsumentkrediter. Det var under våren 1985 som riksdagen mot den icke-socialistiska oppositionens vilja beslöt utvidga tidigare bemyndiganden avseende kontoköp till att också avse övriga konsumentkreditköp. Folkpartiet ansåg då att den föreslagna förändringen medgav större ingripanden i

kreditgivning och prisbildning från regeringens sida, något som vi inte kunde acceptera. Föredraganden anför nu att utgångspunkten bör vara att bemyndigandet så långt möjligt inte skall behöva utnyttjas och om så sker bara för en begränsad period. Samtidigt är det uppenbart att skälet till att regeringen anser sig behöva den föreslagna lagstiftningen är att det kan uppkomma lägen då man anser sig behöva kunna påverka hushållens kreditvolym och konsumtion.

När lagstiftningen utvidgades för ett år sedan framfördes önskemål om att riksdagens konstitutionsutskott skulle beredas möjlighet att yttra sig över frågan om det kunde anses förenligt med regeringsformen (8 kap. 2 §) att riksdagen gav regeringen en så långtgående fullmakt. Detta önskemål avslogs emellertid av majoriteten i riksdagens lagutskott. Lagutskottet anförde dock att regeringen borde redovisa för riksdagen de eventuella skälen för den nya bemyndigandelagen även efter den 1 juli 1986. Enligt vår uppfattning är de skäl som regeringen nu redovisar inte tillräckliga. Hela kompletteringspropositionen ger en mycket ljus bild av svensk ekonomi. Den väntade stora ökningen av den privata konsumtionen i år och nästa år ger uppenbarligen inte regeringen anledning till någon oro, och vi kan därför inte finna det befogat att den aktuella lagstiftningen får fortsätta att gälla. Riksdagen bör således upphäva lagen (1985:580) med bemyndigande att meddela föreskrifter om betalningsvillkor vid kreditköp.

Skatten på alkohol

Den senaste höjningen av alkoholskatterna ägde rum den 3 december 1984, dvs. för ett och ett halvt år sedan. Denna höjning innebar att priserna på alla alkoholdrycker utom öl ökade med ca 5%.

Under loppet av 1985 ökade konsumentprisindex med genomsnittligt 5,8% och prognosen för 1986 är 2,4%. Det relativa priset på alkohol har således sjunkit. För att återställa priset till den nivå som gällde efter senaste skattehöjningen bör skatten fr. o. m. den 1 juli 1986 höjas med 7,0%. Motsvarande justering bör ske av tulltaxan. Det bör ankomma på utskottet att utforma vederbörlig lagtext.

Förutom den av oss föreslagna skattehöjningen bör omedelbara åtgärder vidtas för ytterligare information om alkoholens vådor bland ungdomar. Riksdagen bör för detta ändamål anslå 5 milj. kr.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken som förordas i motionen,
2. att riksdagen godkänner de allmänna riktlinjer för budgetpolitiken som förordas i motionen,
3. att riksdagen godkänner vad i motionen förordas om den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn,
4. att riksdagen beslutar avveckla de kollektiva löntagarfonderna,
5. att riksdagen som sin mening ger fullmäktige i riksbanken till

känna vad i motionen anförs om kredit- och valutapolitiken.

6. att riksdagen avslår regeringens förslag om extra skatteutjämningsbidrag till de kommuner som sänkt skatten för 1986,

7. att riksdagen till Skatteutjämningsbidrag till kommunerna anvisar ett jämfört med propositionens förslag med 115 milj. kr. minskat anslag,

8. att riksdagen avslår regeringens förslag om bidrag till kommunerna med anledning av avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen om 1 569 milj. kr.,

9. att riksdagen avslår regeringens förslag om ytterligare medel för sparfrämjande åtgärder med 15 milj. kr.,

10. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om skatt på lotterivinster,

11. att riksdagen i lagen om allemanssparande (1983:890) beslutar införa en övergångsbestämmelse av följande lydelse:

På medel innestående på allemanssparkonto den 30 juni 1986 skall utgå ränta enligt 9 § samma lag enligt dess lydelse före den 1 juli 1986.

12. att riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparandet att 3 § 3 stycket samt 24 och 25 §§ utgår,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en sparfrämjande politik,

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en kartläggning av effekterna av förslaget om ett slopande av beskattning i utbokommun för kommuner med stor fritidshusbebyggelse,

15. att riksdagen beslutar att i förslaget till lag om ändring i lagen (1985:533) om skatteutjämningsavgift

a) avslå förslaget till ändring i 2 §,

b) godkänna att 3 § får följande lydelse:

Avgiften utgör för kommun 60 öre per skattekrona.

c) godkänna att 4 § får följande lydelse:

Avgiften utgör för kommun 60 öre per skattekrona.

16. att riksdagen avslår förslaget till lag om ändring i lagen (1982:221) med särskilda bestämmelser angående det kommunala skatteunderlaget m.m.,

17. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (1984:501) om inbetalning på likviditetskonto,

18. att riksdagen beslutar upphäva lagen om betalningsvillkor vid kreditköp,

19. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen (1946:324) om skogsvårdsavgift i vad avser 2 §.

20. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om positiva åtgärder för att öka avverkningen i skogen,

21. att riksdagen avslår regeringens förslag till ökad disposition för skogsstyrelsen av rörlig kredit i riksgäldskontoret med 25 milj. kr.,

22. att riksdagen beslutar att första meningen i 14 § i lag om arbete i ungdomslag (1983:1070) hos offentliga arbetsgivare skall ges lydelsen:

Arbetsförmedlingen skall anvisa arbete i ungdomslag senast tre *månader* från det att den unge har anmält sig som arbetssökande hos förmedlingen och uppfyllt villkoren i övrigt för anvisning.

23. att riksdagen beslutar att med ändring i lagen om dryckesskatt och i lagen med tulltaxa höja skatten på alkohol fr. o. m. den 1 juli 1986 med motsvarande 7 %,

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad vi i motionen anfört angående en kampanj mot det ökade bruket av alkohol bland ungdomar,

25. att riksdagen beslutar att anslå 5 milj. kr. till en sådan kampanj.

Stockholm den 13 maj 1986

Bengt Westerberg (fp)
Ingemar Eliasson (fp)
Karin Ahrland (fp)
Björn Molin (fp)

Graphic Systems AB, Göteborg 1986